Työvoiman kohtaanto-ongelma (mm. syyt, yhteiskunnalliset vaikutukset, kehittämistarpeet). Hallituksen toimenpiteet kohtaanto-ongelman pienentämiseksi. Toimien vaikutukset (ml. koska vaikutukset alkavat näkyä).

Työvoiman kohtaanto-ongelmilla tarkoitetaan yleensä eroja työn kysynnän ja tarjonnan jakautumisessa sektoreittain. Kohtaanto-ongelmien syitä voivat olla

- avoimet työpaikat ja työttömät työnhakijat ovat eri alueilla
- työttömien koulutus ei vastaa työnantajien vaatimuksia tai toiveita
- työnhakija ei ole persoonansa ym. ominaisuuksiensa takia sopiva ko. työtehtävään
- työttömien osaaminen on vanhentunut ja työkyky alentunut pitkän työttömyyden aikana
- ammattirakenteen muutokset (esim. erilainen provisiopohjainen työ yleistynyt)

Työntekeminen tai sen perässä muuttamien ei houkuttele, jos työstä ei saa riittävää korvausta suhteessa etuuksia koskeviin menetyksiin. Vastaavasti työnantajien rekrytointihalukkuus on vähäistä, jos lisähenkilöstön palkkauskustannukset ovat liian korkeat suhteessa saatavaan tuottoon. Rekrytointeihin liittyy muitakin taloudellisia riskejä ja epävarmuuksia. Nämä ovat yleensä sitä ratkaisevampia mitä pienemmästä työnantajasta on kyse. Tällaisia seikkoja ovat mm. korkeat työnantajamaksut, henkilön valinnan vaikeus, riski epäonnistuneesta rekrytoinnista, työn oppimiseen menevä aika, erilaisten poissaolojen lisäkustannukset ja epävarmuus yrityksen liiketoiminnan menestymisestä tulevaisuudesta.

<u>Yhteiskunnalliset vaikutukset</u>

Merkittävimmät vaikutukset kohtaanto-ongelmista aiheutuvat työttömyyden kustannuksista. Työttömyydenvälittömät kustannukset julkiselle sektorille ovat noin 6 mrd euroa vuodessa. Korkea työttömyys ja kohtaanto-ongelmat haittaavat talouskasvua ja taloudellista toimeliaisuutta. Esimerkiksi työttömien toimeentulon ja ostovoiman heikentyminen johtaa palveluiden kysynnän hiipumiseen. **Pitkittyneestä työttömyydestä aiheutuu yksilöille ja yhteiskunnalle paljon muitakin seurauksia kuten syrjäytymistä, terveydellisiä ongelmia ja työkyvyn alentumista.** Valtion ja kuntien menot kasvavat ja tulot vähenevät. Valtiontalous velkaantuu ja luottoluokitukset heikkenevät. Talouden taantuma aiheuttaa yhä synkkenevän kierteen, mikä vaikuttaa laajasti. Niin kauan kun tulevaisuuden näkymät ovat pessimistiset, ei saada vakaata kasvua aikaan ja yritysten investointihalukkuus jää vähäiseksi.

<u>Kehittämistarpeet</u>

Työttömyysturvajärjestelmään sisältyy työttömyyttä lisääviä kannustinongelmia. Työn teettäminen on saatava kannattavaksi ja työn tekemisen on oltava houkuttelevampi vaihtoehto etuuksiin nähden. Tähän voidaan vaikuttaa työttömyysturvan ja etuusjärjestelmien muutoksilla, sekä palkansaajien verotuksen ja työnantajien maksujen tarkistuksilla. Matalan tuottavuuden ja matalapalkkaisen työn teettämistä voitaisiin nykyistä paremmin tukea alentamalla työnantajien sivukuluja. Alueellista liikkuvuutta tarvitaan entistä enemmän. Asuntopoliittisilla ratkaisuilla on helpotettava työvoiman alueellista liikkuvuutta.

Hallituksen toimenpiteet kohtaanto-ongelman pienentämiseksi

Hallitusohjelman kärkihankkeen mukaisesti **työvoimahallintoa pyritään uudistamaan työllisyyttä tukevaksi. Työnvälityksen pilotteihin on käytettävissä 10 miljoonan euron määräraha vuosille 2016-2017. Niiden tavoitteena on lisätä yksityisten työvoimapalveluiden roolia tulosperusteisilla ostopalveluilla**. **Kasvuyritysten työllisyysohjelmalla pyritään turvaamaan osaavan työvoiman saatavuutta kasvuhakuisille yrityksille. Ohjelma toteutetaan vuosina 2016-2019. TE-palveluissa korostetaan yrityslähtöisyyttä ja työnhakijan oman aktiivisuuden vahvistamista. Yritysyhteistyötä on lisätty, tänä vuonna TE-palvelut tekevät noin 24 000 yrityskäyntiä.**

TE-palveluissa **panostetaan monikanavaisten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen**. TE-palvelujen digitalisointiin on varattu 20 miljoonan euron rahoitus vuosille 2016-2017. **Valmisteilla on kaikille työnvälityksen toimijoille avoin työmarkkinatori, joka mahdollistaa laajan työpaikkojen ja työnhakijoiden tietovarannon ja pitkälle viedyn automaattisen kohtaamisen.**

TE-palvelut tiivistävät yhteydenpitoa työnhakijoihin. Kolmen kuukauden välein suoritettavien työnhakijoiden haastattelujen kautta tavoitellaan työnhakijoiden aktivointia, mikä lyhentää työttömyyden kestoa ja vähentää työttömyysturvamenoja. Hallitus on osoittanut määräaikaishaastatteluiden toteuttamiseen 17 miljoonan euron lisärahoituksen ensi vuodelle.

Hallitus on tehnyt esityksen työttömyysturvalain muutoksista. Tavoitteena on nopeuttaa työn vastaanottamista ja lyhentää työttömyysjaksoja. Muutoksilla korostetaan työttömyysetuuden vastikkeellisuutta sekä työttömän velvollisuutta hakea työtä ja parantaa edellytyksiään työllistyä. Kolmen kuukauden ammattitaitosuojan päätyttyä työttömällä olisi velvollisuus hakea ja ottaa vastaan myös sellaista kokoaikatyötä, josta maksettava palkka on työn vastaanottamisesta aiheutuneiden kustannusten jälkeen pienempi kuin hänelle maksettava työttömyysetuus. **Valtion rahoittamaa työttömyysturvaa voitaisiin käyttää jatkossa työttömän starttirahan, palkkatuen ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Tavoitteena on lisätä määrärahojen käytön joustavuutta, turvata palvelujen saatavuus sekä lisätä alueellista liikkuvuutta. Muutosesityksissä on lisäksi tiukennuksia mm. työssäkäyntialueeseen, korvauksettomaan määräaikaan ja TE-palveluihin osallistumiseen liittyen.**

Uusien avointen työpaikkojen määrä on kasvussa, v. 2016 ensimmäisellä vuosipuoliskolla paikkoja oli 12 % enemmän kuin v. 2015 vastaavana ajankohtana. Työnvälitykseen ilmoitetuissa paikoissa on paljon sellaisia, joihin ei ole suurta tarjontaa. Vaikein tilanne heikon työvoiman tarjonnan suhteen on tutkimushaastattelijoiden, mainosten jakajien, suoramyyjien ja puhelinmyyjien osalla. Työvoiman ylitarjontaa on vastaavasti paljon mm. kuvataiteilijoiden, huonekalupuuseppien sekä yhteiskunta- ja kulttuuritutkijoiden ammateissa.

Toimien vaikutukset, ml. milloin vaikutuksia odotettavissa

Viimeisimmät talousennusteet ennakoivat maltillista kasvua. Työttömyyden kustannukset voivat alentua hieman, kun nuorisotyöttömyys ja korkeasti koulutettujen työttömyys vähenee. Pitkäaikaistyöttömyyden suorat ja välilliset kustannukset kuitenkin jatkuvat ja pysyvät korkeina vielä vuosia, vaikka taloudessa päästäisiinkin kestävälle kasvu-uralle.

Työttömyyden kustannukset ovat huomattavia. Työ- ja elinkeinoministeriössä on laskettu, että keskimääräinen työttömyyden keston lyheneminen vain yhdellä päivällä säästäisi valtiontalouden kustannuksia 10 miljoonaa euroa.